

Adatszerkezetek

09. Kupacok

Vekov Géza

2023. április 26.

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac

Kupac (*heap*)

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Adatok

- Olyan elemeket kell eltárolni, amelyek egy *kulccsal* rendelkeznek.
- **Fontos:** a kulcsokat össze lehet hasonlítani egymással (<, >, = operátorokkal).

Kupac (*heap*)

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Adatok

- Olyan elemeket kell eltárolni, amelyek egy *kulccsal* rendelkeznek.
- **Fontos:** a kulcsokat össze lehet hasonlítani egymással ($<$, $>$, $=$ operátorokkal).

Cél

- Határozzuk meg gyorsan a minimális / maximális kulcsú elemet!

Kupac (*heap*)

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Adatok

- Olyan elemeket kell eltárolni, amelyek egy *kulccsal* rendelkeznek.
- **Fontos:** a kulcsokat össze lehet hasonlítani egymással ($<$, $>$, $=$ operátorokkal).

Cél

- Határozzuk meg gyorsan a minimális / maximális kulcsú elemet!

Műveletek

- Beszúrás
- Törlés
- Minimum VAGY maximum keresés

Kupac (*heap*)

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Adatok

- Olyan elemeket kell eltárolni, amelyek egy *kulccsal* rendelkeznek.
- **Fontos:** a kulcsokat össze lehet hasonlítani egymással ($<$, $>$, $=$ operátorokkal).

Cél

- Határozzuk meg gyorsan a minimális / maximális kulcsú elemet!

Műveletek

- Beszúrás
- Törlés
- Minimum VAGY maximum keresés - $O(1)$

Kupac szerkezet

Majdnem teljes bináris fa.

- Minden csomópontnak max. két gyereke van
- Minimális magasságú
- Ha a legalsó szint nincs teljesen kitöltve, akkor azon a szinten a csomópontok balról jobbra kerülnek feltöltésre

Kupac szerkezet

Majdnem teljes bináris fa.

- Minden csomópontnak max. két gyereke van
- Minimális magasságú
- Ha a legalsó szint nincs teljesen kitöltve, akkor azon a szinten a csomópontok balról jobbra kerülnek feltöltésre

Kupactulajdonság

Minden szülő nagyobb / kisebb, mint a gyermekei.

- Bármely adatelem kulcsa kisebb vagy egyenlő az adatelem szülőjének a kulcsával (maximum-kupac).
- A gyökérelem mindig a legnagyobb elem.
- A csomópontok sorrendje nincs meghatározva, ezért ezek tetszőlegesen felcserélhetőek, ha nem sértik a kupactulajdonságot.

Kupac

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac AAT

A továbbiakban:

kupac $\Rightarrow$ bináris kupac

Kupac

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

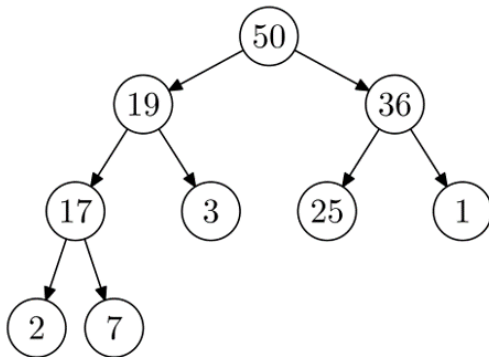
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa 1.

Kupac

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

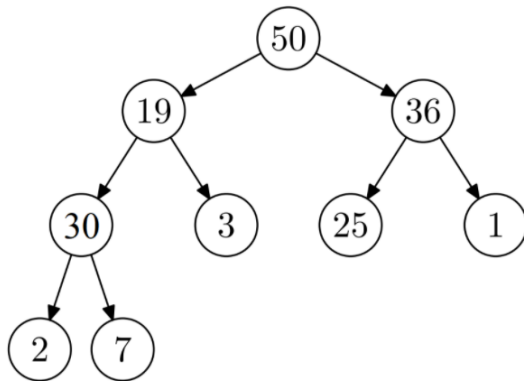
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa 2.

Kupac

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

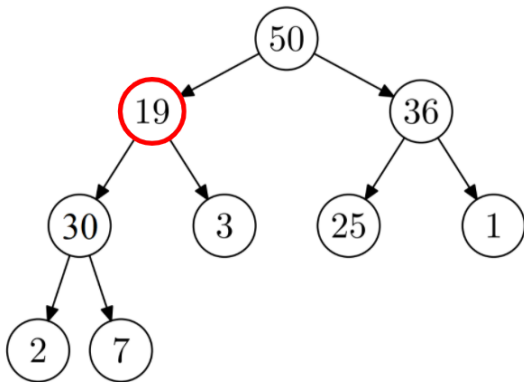
Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa 2.

- **NEM kupac:** sérül a kupactulajdonság

Kupac

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

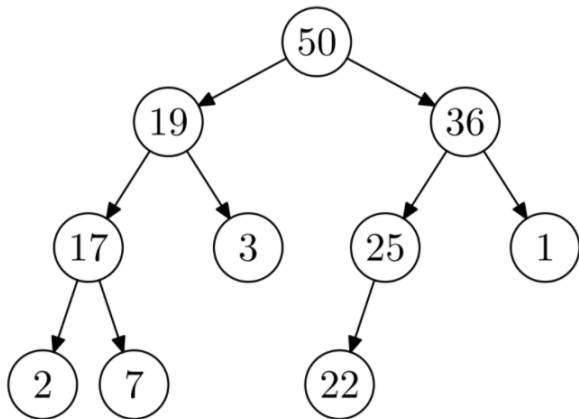
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa 3.

Kupac

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

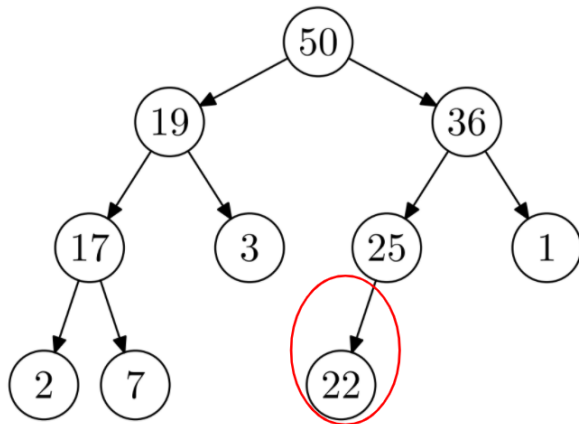
Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa 3.

- **NEM kupac:** sérül a kupac szerkezet

Kupac

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

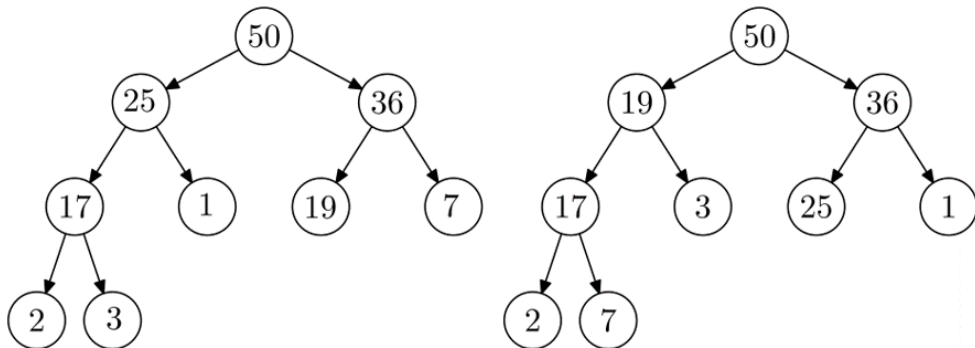
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa 4.

Kupac

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

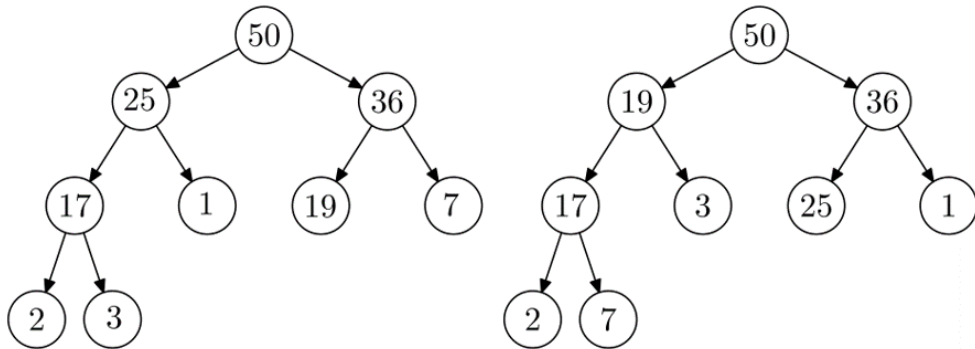
Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa 4.

- a csomópontok sorrendje tetszőleges, ha teljesül a kupac tulajdonság

Kupactípusok

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Bináris maximumkupac

- minden elemnek legfeljebb két gyereke van
- *kupactulajdonság*: szülő *nagyobb* a gyerekeinél

Kupactípusok

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Bináris maximumkupac

- minden elemnek legfeljebb két gyereke van
- *kupactulajdonság*: szülő *nagyobb* a gyerekeinél

Bináris minimumkupac

- minden elemnek legfeljebb két gyereke van
- *kupactulajdonság*: szülő *kisebb* a gyerekeinél

Kupactípusok

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Bináris maximumkupac

- minden elemnek legfeljebb két gyereke van
- *kupactulajdonság*: szülő *nagyobb* a gyerekeinél

Bináris minimumkupac

- minden elemnek legfeljebb két gyereke van
- *kupactulajdonság*: szülő *kisebb* a gyerekeinél

Egyéb kupactípusok

- binomiális kupac, Fibonacci-kupac, intervallumkupac, párosító kupac, stb.

Kupac: ábrázolás

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

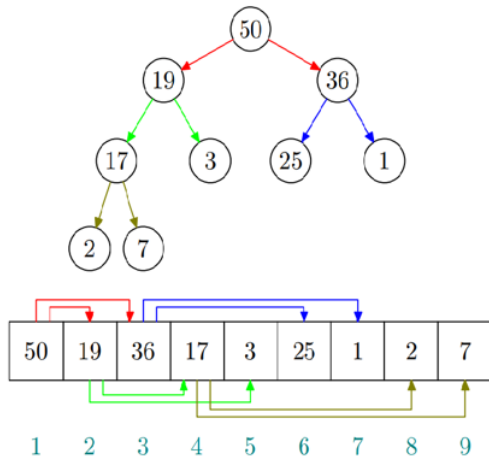
Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Ábrázolás

- Szerkezete miatt a kupacot leggyakrabban egy *egydimenziós tömbben* tároljuk

Kupac: ábrázolás

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

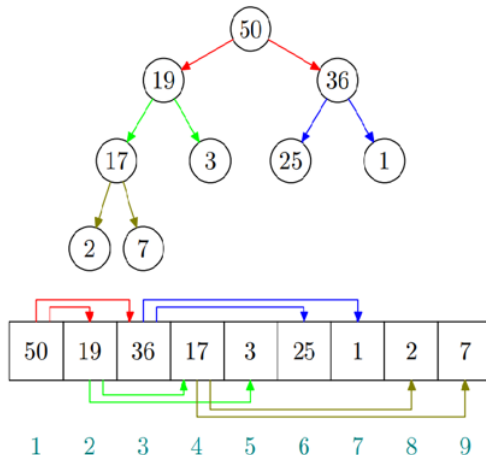
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Ábrázolás

- Szerkezete miatt a kupacot leggyakrabban egy *egydimenziós tömbben* tároljuk
- Nincs szükség mutatókra
- bármely adatelem szülőjének és gyerekének az indexe egyszerű számtani műveletekkel meghatározható
  - szülő(i): $[i/2]^*$
  - gyerek(i): $2 \cdot i, 2 \cdot i + 1^*$

* 0-ás indexelésnél kis változtatással ugyanúgy meg lehet kapni az indexeket.

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás

- Beszúrjuk az elemet az utolsó helyre
- Visszaállítjuk a kupactulajdonságot
  - A szülőre ellenőrizzük a tulajdonság teljesülését
  - Ha nem teljesül, akkor szintenként "felemeljük" az új elemet, és újraellenőrizzük, amíg visszaáll nem áll a tulajdonság

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás

- Beszúrjuk az elemet az utolsó helyre - $O(1)$
- Visszaállítjuk a kupactulajdonságot - $O(\log n)$
  - A szülőre ellenőrizzük a tulajdonság teljesülését
  - Ha nem teljesül, akkor szintenként "felemeljük" az új elemet, és újraellenőrizzük, amíg visszaáll nem áll a tulajdonság

Futási idő: összesítve

- Futási idő: $O(\log n)$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

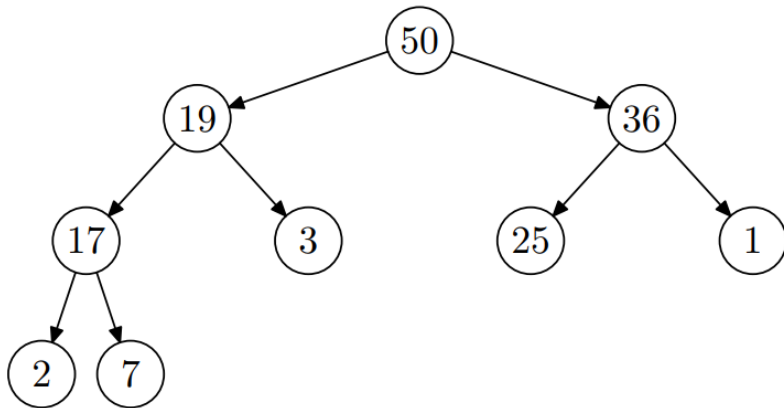
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás: 2-es

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

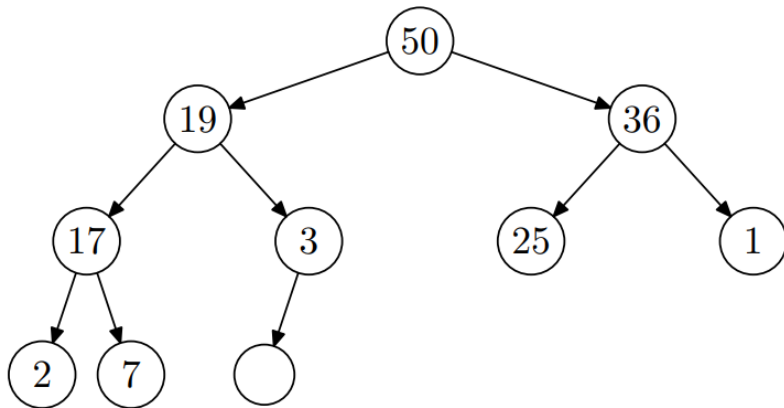
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás: 2-es

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

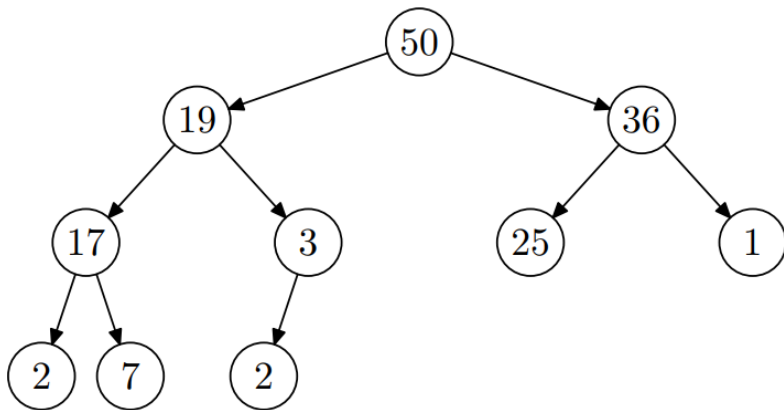
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás: 2-es

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

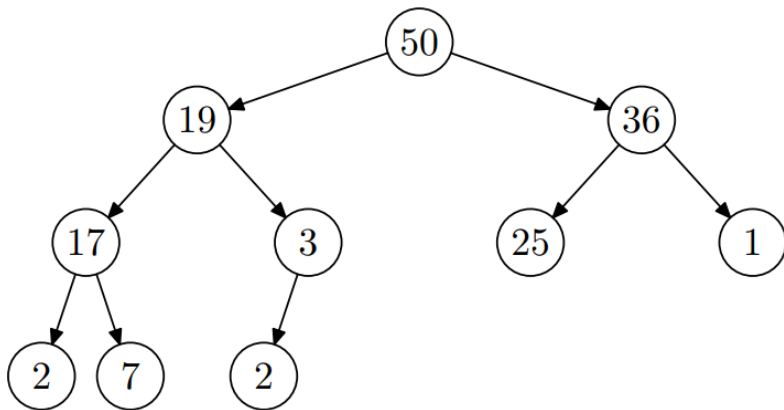
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás: 30-as

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

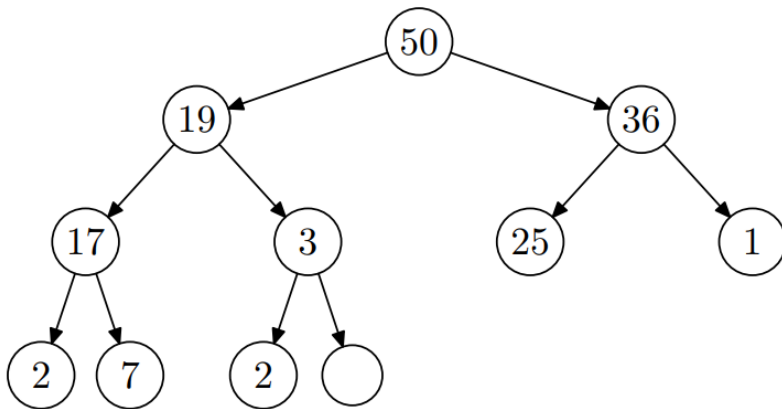
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás: 30-as

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

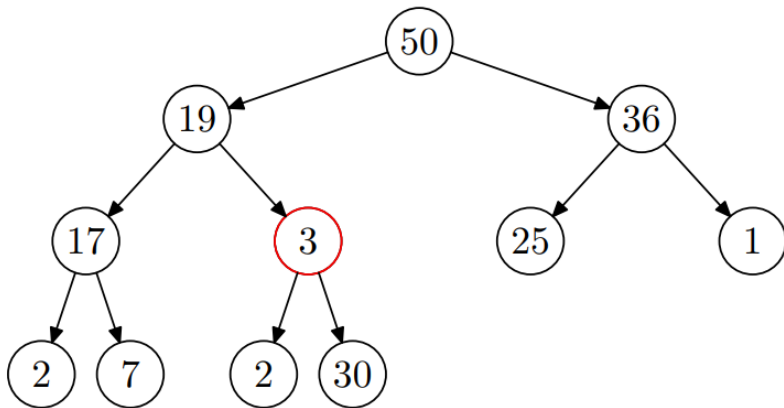
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás: 30-as

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

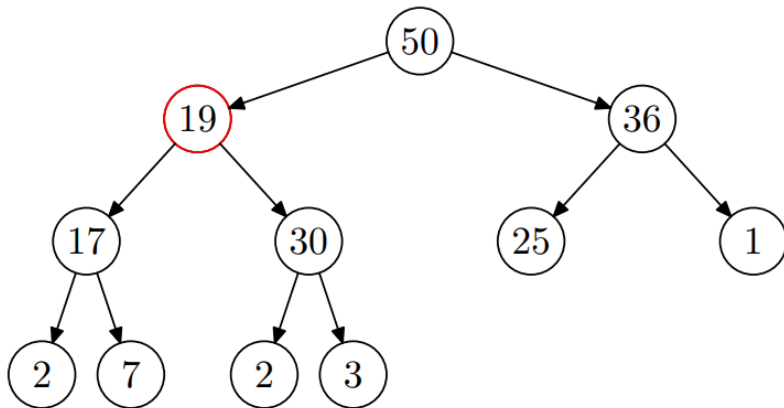
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás: 30-as

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

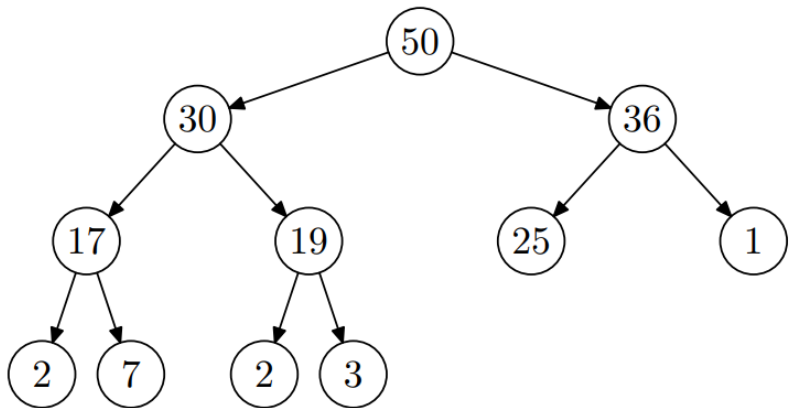
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás: 30-as

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

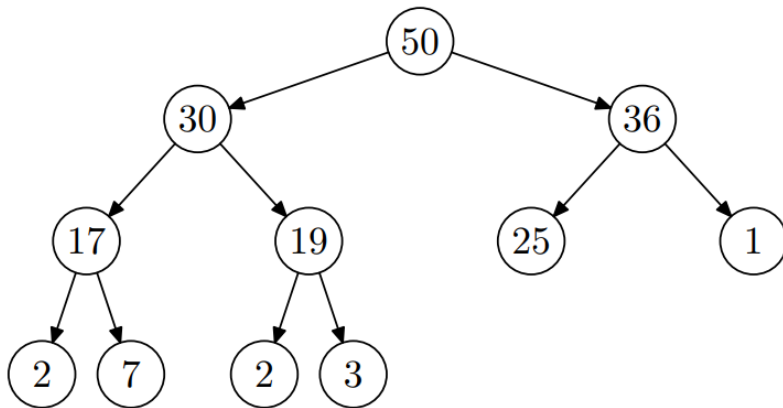
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás: 60-as

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

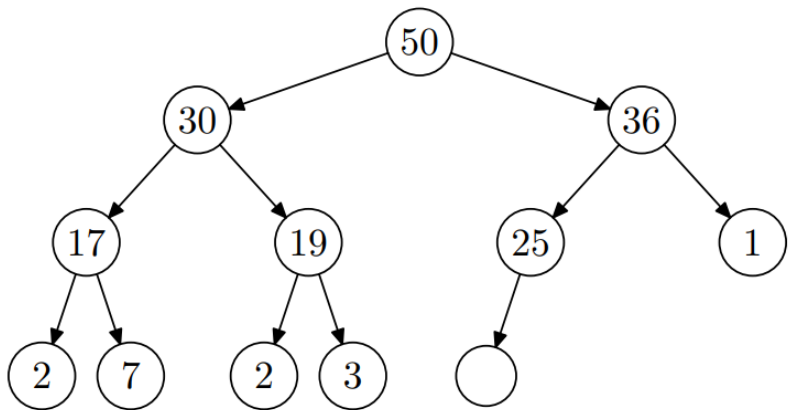
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás: 60-as

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

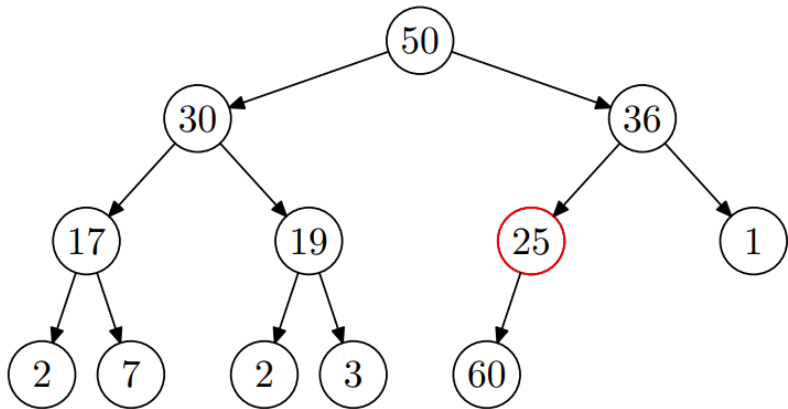
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás: 60-as

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

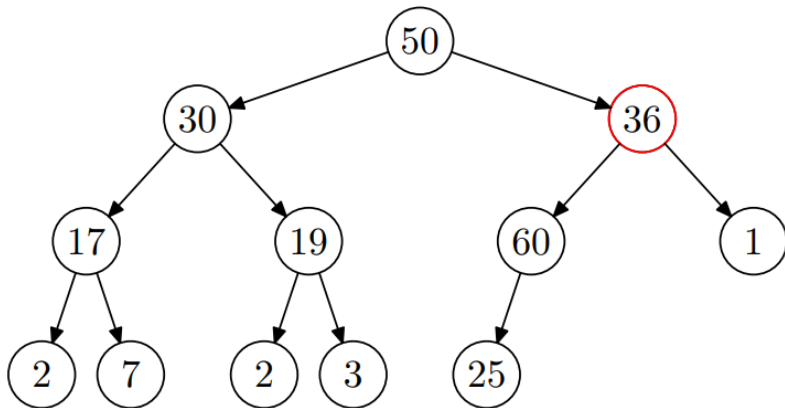
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás: 60-as

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

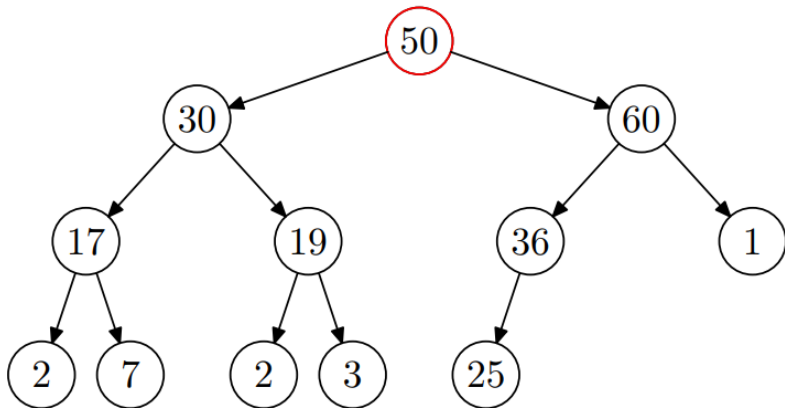
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás: 60-as

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

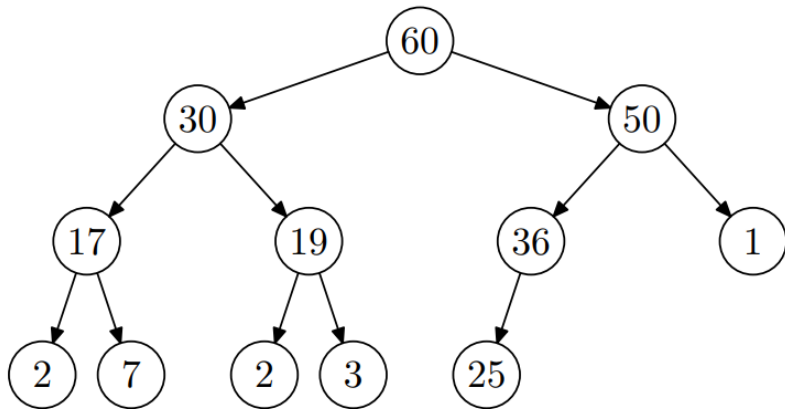
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás: 60-as

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Beszúrás

- Beszúrjuk az elemet az utolsó helyre - $O(1)$
- Visszaállítjuk a kupactulajdonságot - $O(\log n)$
  - A szülőre ellenőrizzük a tulajdonság teljesülését
  - Ha nem teljesül, akkor szintenként "felemeljük" az új elemet, és újraellenőrizzük, amíg visszaáll nem áll a tulajdonság

Futási idő: összesítve

- Futási idő: $O(\log n)$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kulcs növelése / csökkentése (i)

A beszúráshoz hasonlóan:

- Módosítjuk az i . kulcs értékét - $O(1)$
- Visszaállítjuk a kupactulajdonságot - $O(\log n)$
  - A szülőre ellenőrizzük a tulajdonság teljesülését
  - Ha nem teljesül, akkor szintenként "felemeljük" a módosított értékű elemet, és újraellenőrizzük, amíg visszaáll nem áll a tulajdonság

Megjegyzés

- Gyakorlatilag a beszúrást úgy is lehet értelmezni, mint $-\infty$ értékű elem hozzáfűzése, majd *Kulcs növelése* (n)

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

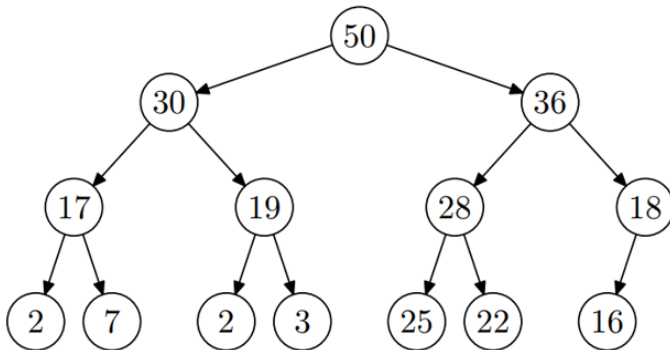
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

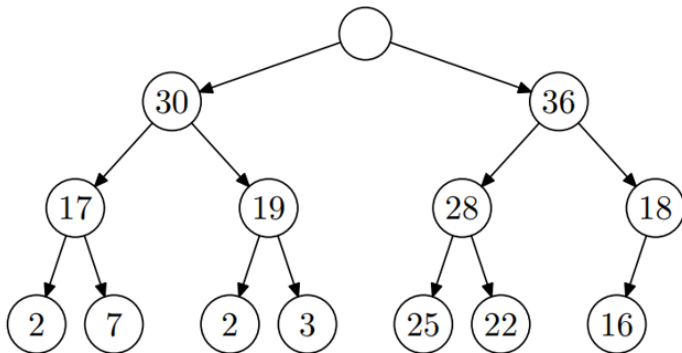
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

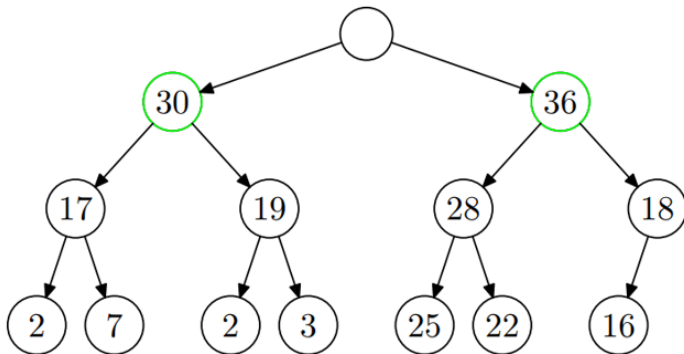
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

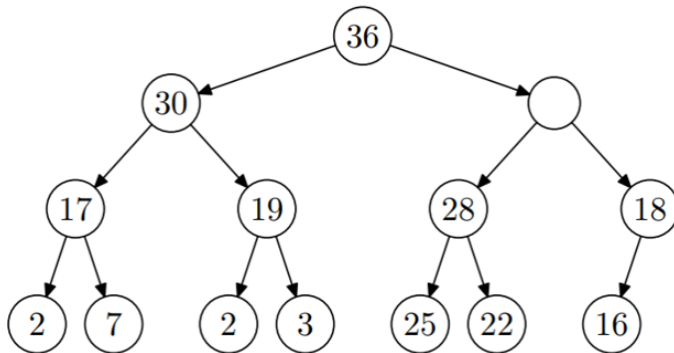
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

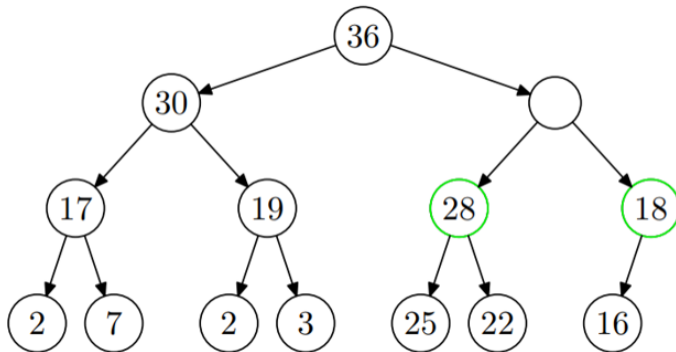
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

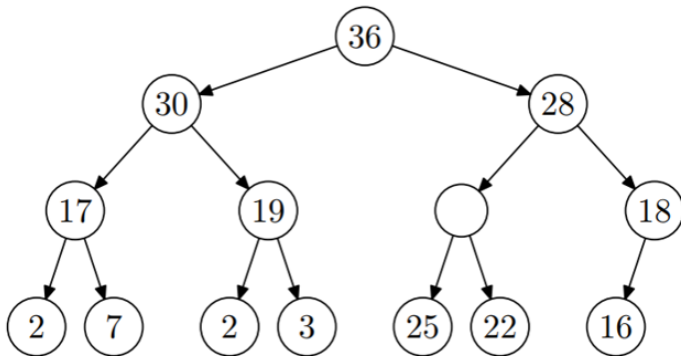
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

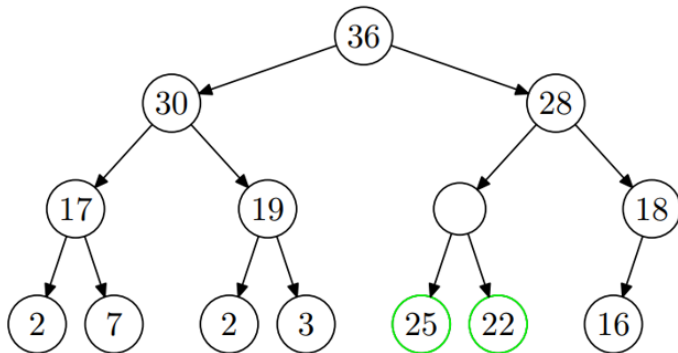
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

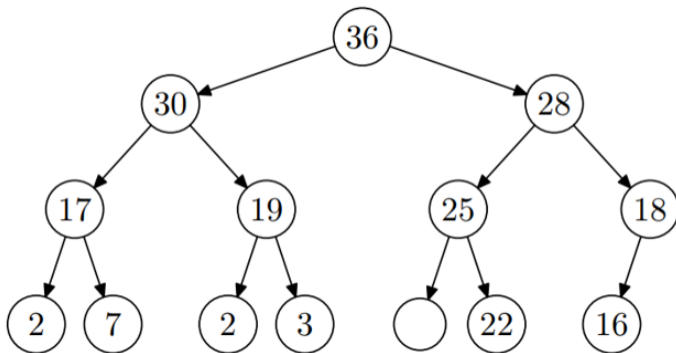
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

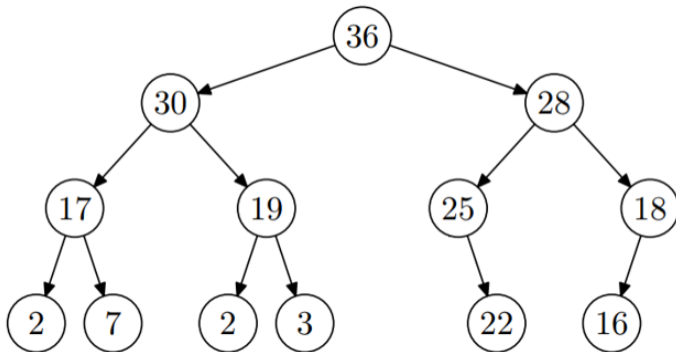
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

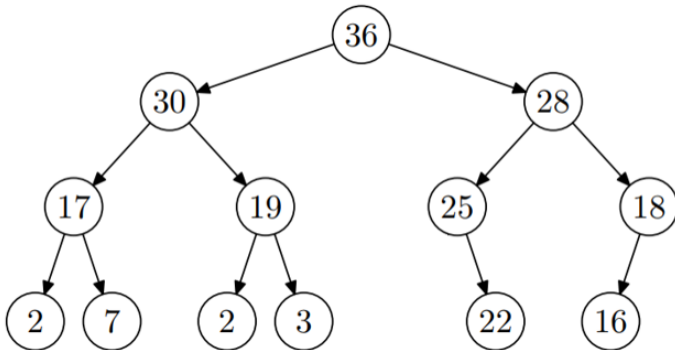
Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

- **NEM** kupac: sérül a kupac szerkezet

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

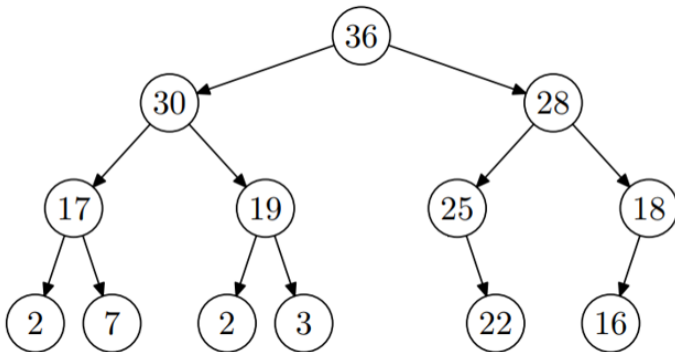
Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

- **NEM** kupac: sérül a kupac szerkezet
- **NEM** jó a fenti törlés "algoritmus"

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupacol:

- Legyen i . egy elem indexe
- Az i -dik elem baloldali és jobboldali részfái kupacok
- Az i . elem kisebb mint a gyerekei, vagyis sérül a kupactulajdonság

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupacol:

- Legyen i . egy elem indexe
- Az i -dik elem baloldali és jobboldali részfái kupacok
- Az i . elem kisebb mint a gyerekei, vagyis sérül a kupactulajdonság
- **Kupacol művelet:**
  - Visszaállítja a kupactulajdonságot
  - Az i -dik elemet lefele *görgeti* a kupacban

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupacol:

- Legyen i . egy elem indexe
- Az i -dik elem baloldali és jobboldali részfái kupacok
- Az i . elem kisebb mint a gyerekei, vagyis sérül a kupactulajdonság
- **Kupacol művelet:**
  - Visszaállítja a kupactulajdonságot
  - Az i -dik elemet lefele *görgeti* a kupacban

Megjegyzés

- A kupacol műveletet felhasználhatjuk a maximum elem törlésénél is.

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupacol:

Kupacol(i)

// i csomópont, A kupacot tároló tömb

- Ha $A[i]$ levél $\Rightarrow$ művelet vége

// a levél egyelemű kupac

- $j = \text{bal\_gyerek}(i)$, $k = \text{jobb\_gyerek}(i)$

- $m = \text{maximum}(i, j, k)$

// maximum értékű elem a szülő

// és a két gyerek közül

- Ha $m = i \Rightarrow$ művelet vége

// ha a szülő a legnagyobb, akkor teljesül

// a kupactulajdonság

- $\text{Csere}(A[i], A[m])$

// különben felcseréljük a szülőt

// a nagyobb gyerekével

- $\text{kupacol}(m)$

// tovább lépünk a következő szintre

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

- Maximum/minimum: gyökérelem
- Másoljuk az utolsó elemet a gyökér helyére
- Visszaállítjuk a kupac tulajdonságot: **kupacol(1)**:

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

- Maximum/minimum: gyökérelem
- Másoljuk az utolsó elemet a gyökér helyére
- Visszaállítjuk a kupac tulajdonságot: **kupacol(1)**:
  - Amennyiben a kupac tulajdonság sérül, szintenként fel kell cserélni a szülőt a nagyobb kulcsú gyerekével
  - A műveletek eredményeképpen a tulajdonságot sértő elem "lesüllyed" a helyére

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

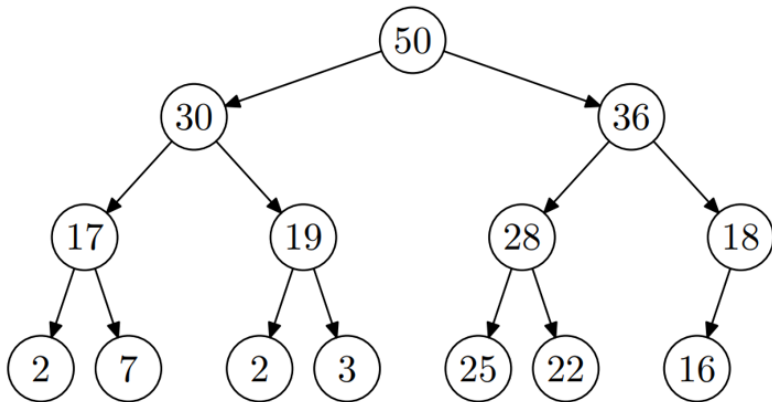
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

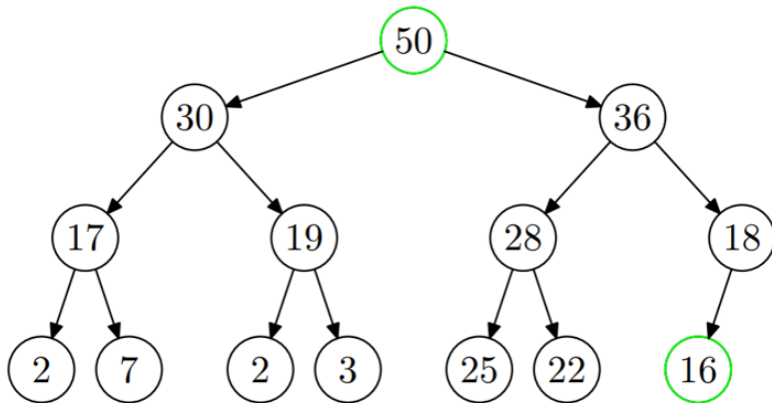
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

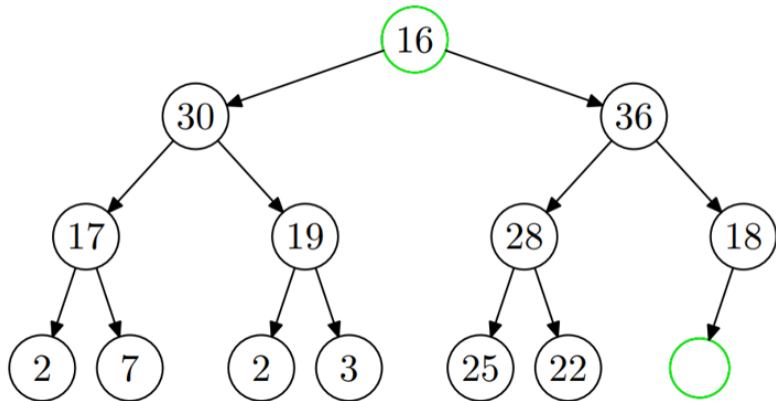
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

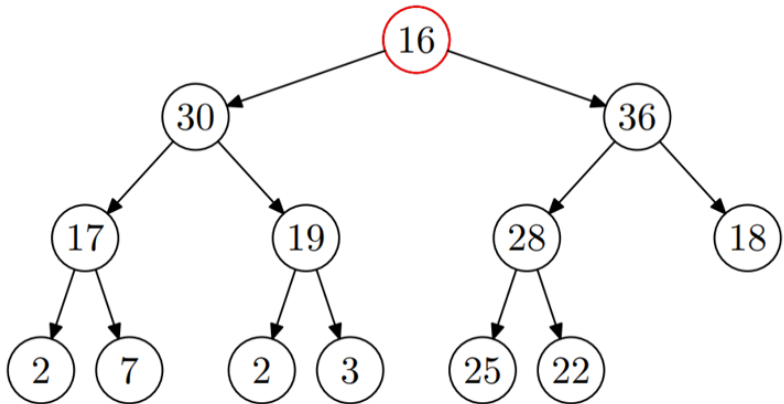
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

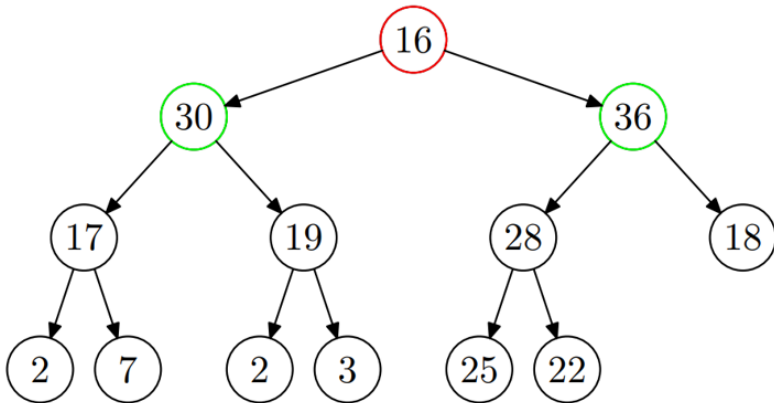
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

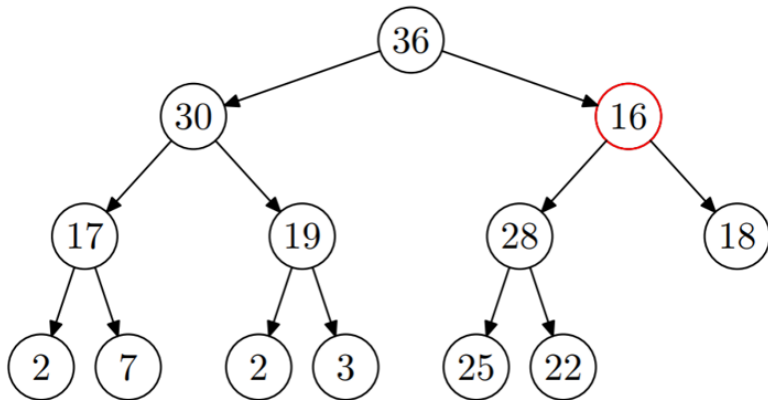
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

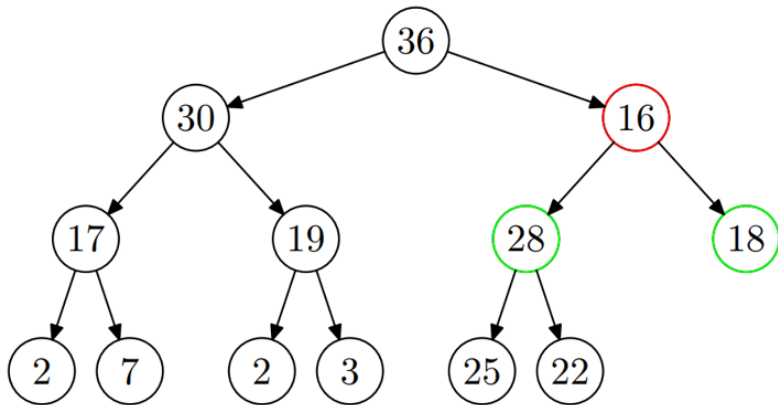
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

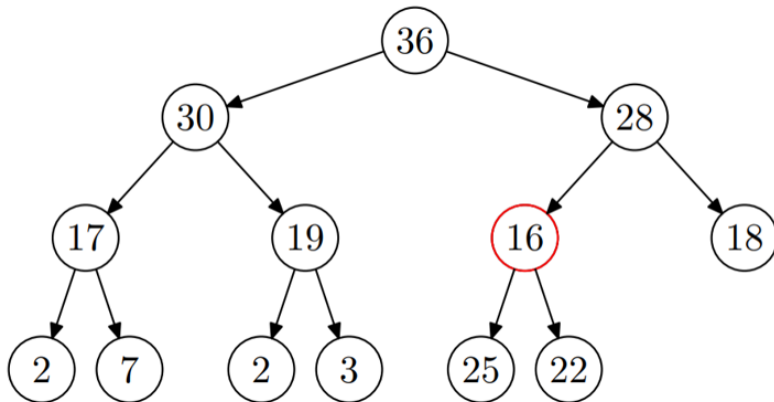
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

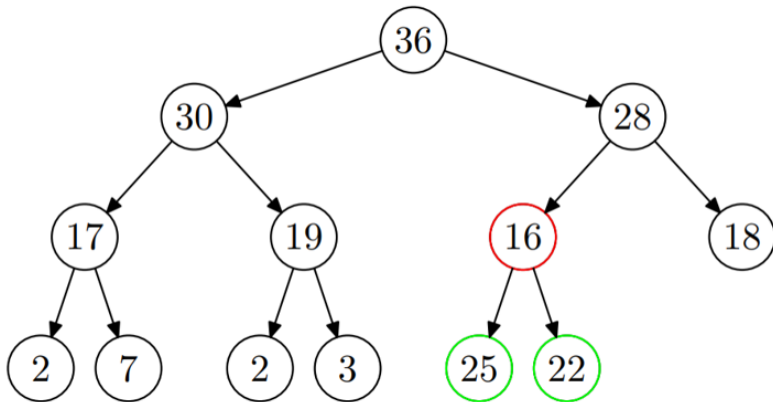
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

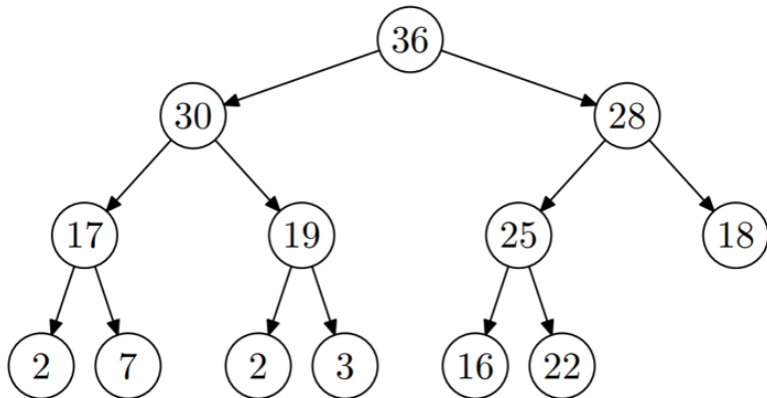
Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Törlés: legnagyobb / legkisebb elem törlése

- Maximum/minimum: gyökérelem
- Másoljuk az utolsó elemet a gyökér helyére - $O(1)$
- Visszaállítjuk a kupac tulajdonságot: **kupacol(1)**: $O(\log n)$
  - Amennyiben a kupac tulajdonság sérül, szintenként fel kell cserélni a szülőt a nagyobb kulcsú gyerekével
  - A műveletek eredményeképpen a tulajdonságot sértő elem "lesüllyed" a helyére

Futási idő: összesítve

- Futási idő: $O(\log n)$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 1

- A kupacba beszúrjuk valamennyi elemet.

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 1

- A kupacba beszúrjuk valamennyi elemet.

Futási idő: összesítve

- Futási idő: $O(n \log n)$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Megjegyzés

- A kupacol művelet segítségével egy tetszőleges tömb kupaccá alakítható.

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Megjegyzés

- A kupacol művelet segítségével egy tetszőleges tömb kupaccá alakítható.

Kupac építése 2.

- Lentről felfele haladunk
  - A leveleket egyelemű kupacnak tekintünk
  - Minden köztes csomópontra meghívjuk a **kupacol** eljárást → beállítjuk a kupactulajdonságot az i . csomópont gyökerű kupacra
  - A lenről felfele sorrend biztosítja, hogy amikor egy i . csomópontra hívjuk meg a **kupacol** algoritmust, az i gyerekei már kupacot alkotnak.

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Megjegyzés

- A kupacol művelet segítségével egy tetszőleges tömb kupaccá alakítható.

Kupac építése 2.

- Lentről felfele haladunk
  - A leveleket egyelemű kupacnak tekintünk
  - Minden köztes csomópontra meghívjuk a **kupacol** eljárást → beállítjuk a kupactulajdonságot az i . csomópont gyökerű kupacra
  - A lentről felfele sorrend biztosítja, hogy amikor egy i . csomópontra hívjuk meg a **kupacol** algoritmust, az i gyerekei már kupacot alkotnak.

Futási idő: összesítve

- Futási idő: $O(n)$ (bizonyításhoz ld. Cormen, Leiserson, Rivest, Stein *Új algoritmusok*)

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 2.:

Kupacot Épít (A , n , kupac_méret)   // A kupacot tároló tömb,
// n a tömb elemeinek a száma,
// *kupac_méret* a kupac végső mérete

- Kupac_méret = n // Alapértelmezetten a kupac mérete
// a tömb méretével egyenlő

- Minden $i = n/2, 1$ // az első nem levél csomóponttól a gyökérig

    Kupacol (i)

- Vége(Minden)

- Vége(algoritmus)

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 2. - Példa

$$n = 9$$

$$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

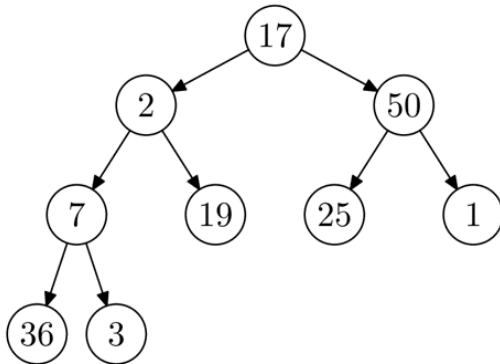
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 2. - Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

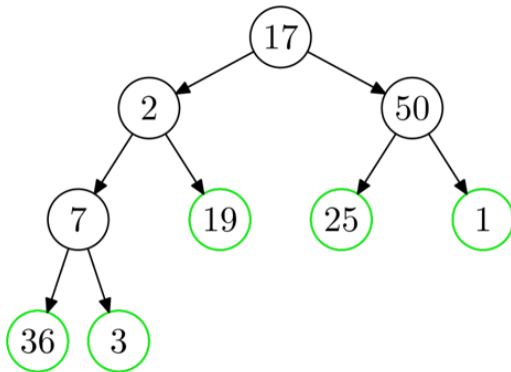
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 2. - Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

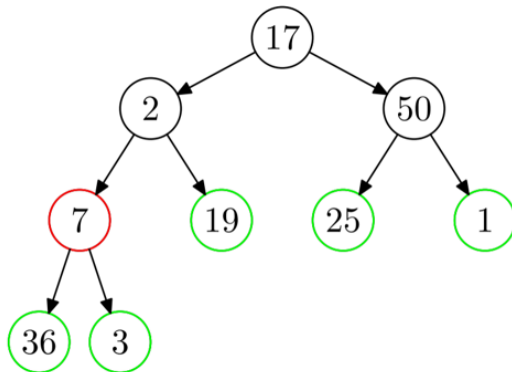
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 2. - Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

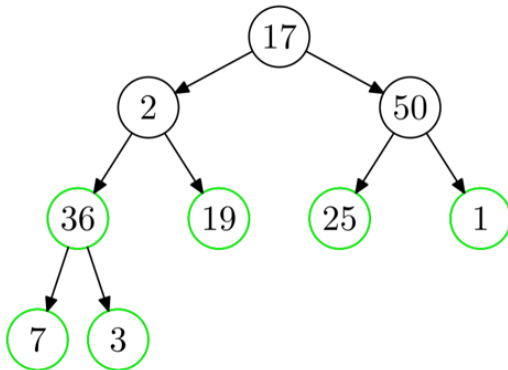
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 2. - Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 36, 19, 25, 1, 7, 3\}$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

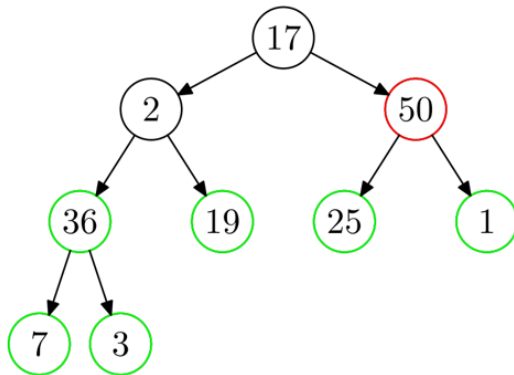
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 2. - Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 36, 19, 25, 1, 7, 3\}$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

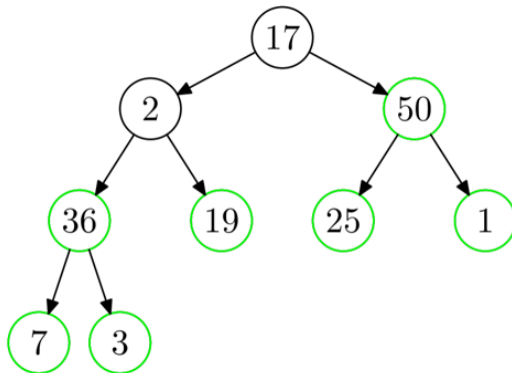
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 2. - Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 36, 19, 25, 1, 7, 3\}$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

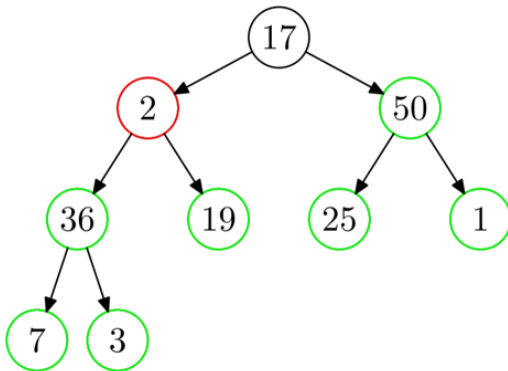
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 2. - Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 36, 19, 25, 1, 7, 3\}$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

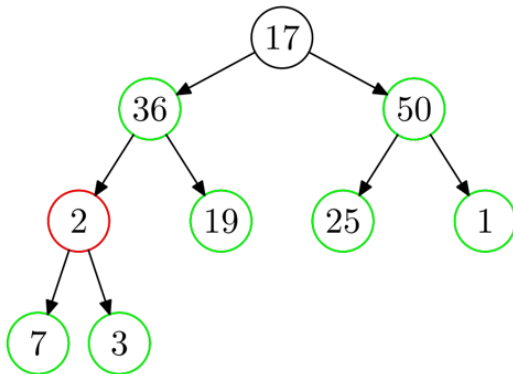
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 2. - Példa

$n = 9$

$t = \{17, 36, 50, 2, 19, 25, 1, 7, 3\}$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

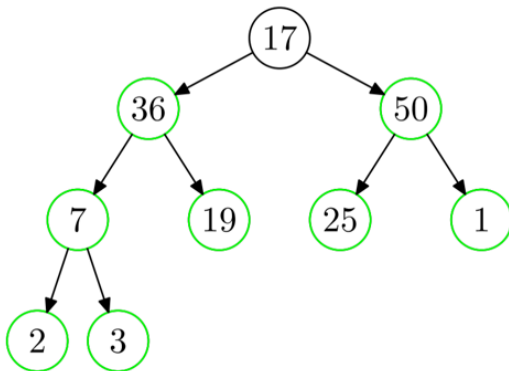
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 2. - Példa

$n = 9$

$t = \{17, 36, 50, 7, 19, 25, 1, 2, 3\}$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

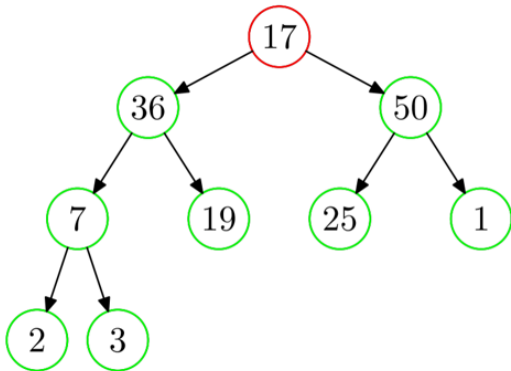
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 2. - Példa

$n = 9$

$t = \{17, 36, 50, 7, 19, 25, 2, 7, 3\}$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

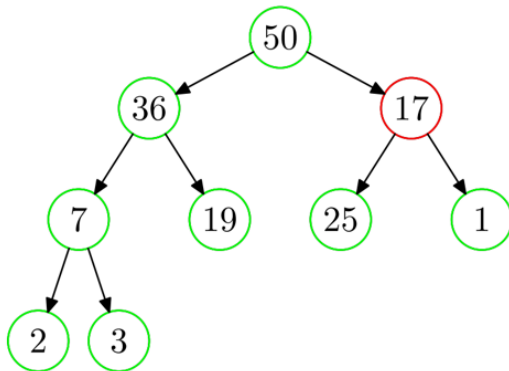
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 2. - Példa

$n = 9$

$t = \{50, 36, 17, 7, 19, 25, 1, 2, 3\}$

Kupac: műveletek

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

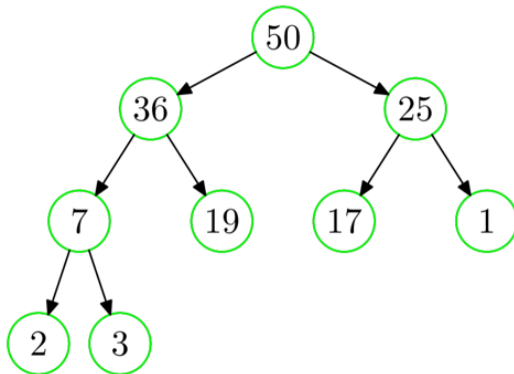
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kupac építése 2. - Példa

$n = 9$

$t = \{50, 36, 25, 7, 19, 17, 1, 2, 3\}$

Megjegyzés

- Kupacot akkor érdemes használni, ha a feladat során gyakran van szükségünk minimum- vagy maximum keresésre.

Példa

- Kiválasztásos rendezés:
  - Minden lépésben megkeressük a maximumot
  - **Futási idő:** $O(n^2)$

Megjegyzés

- Kupacot akkor érdemes használni, ha a feladat során gyakran van szükségünk minimum- vagy maximum keresésre.

Példa

- Kiválasztásos rendezés:
  - Minden lépésben megkeressük a maximumot
  - **Futási idő:** $O(n^2)$
- Kupacrendezés:
  - Hozzunk létre egy maximum-kupacot a bemeneti tömbből
  - Minden lépésben keressük meg és töröljük ki a maximum elemet.
  - **Futási idő:** n lépés, egy lépés $O(\log n) \Rightarrow O(n \log n)$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

- Kiválasztásos rendezés:
  - Minden lépésben megkeressük a maximumot
  - **Futási idő:** $O(n^2)$
- Kupacrendezés:
  - Hozzunk létre egy maximum-kupacot a bemeneti tömbből
  - Minden lépésben keressük meg és töröljük ki a maximum elemet.
  - **Futási idő:** n lépés, egy lépés $O(\log n) \Rightarrow O(n \log n)$

Példa

- Kiválasztásos rendezés:
  - Minden lépésben megkeressük a maximumot
  - **Futási idő:** $O(n^2)$
- Kupacrendezés:
  - Hozzunk létre egy maximum-kupacot a bemeneti tömbből
  - Minden lépésben keressük meg és töröljük ki a maximum elemet.
  - **Futási idő:** n lépés, egy lépés $O(\log n) \Rightarrow O(n \log n)$

Kérdés

- Lehet-e jobban/gyorsabban?

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

- Kiválasztásos rendezés:
  - Minden lépésben megkeressük a maximumot
  - **Futási idő:** $O(n^2)$
- Kupacrendezés:
  - Hozzunk létre egy maximum-kupacot a bemeneti tömbből
  - Minden lépésben keressük meg és töröljük ki a maximum elemet.
  - **Futási idő:** n lépés, egy lépés $O(\log n) \Rightarrow O(n \log n)$

Kérdés

- Lehet-e jobban/gyorsabban? **NEM**

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

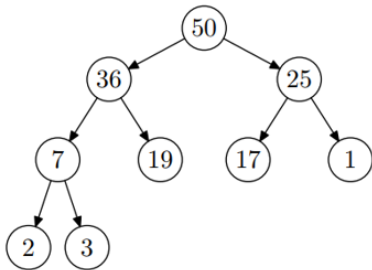
Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

- Felépítjük a maximum-kupacot.

50	36	25	7	19	17	1	2	3
----	----	----	---	----	----	---	---	---

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

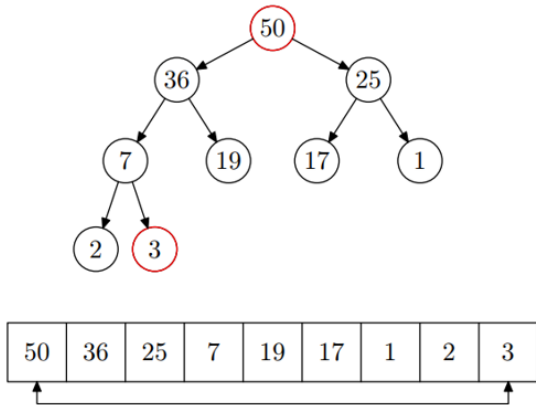
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

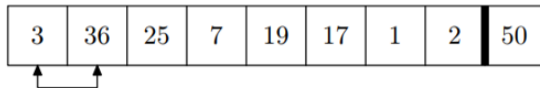
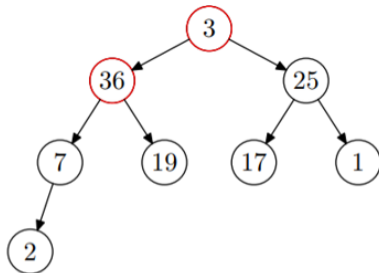
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

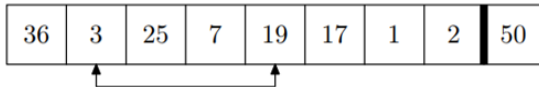
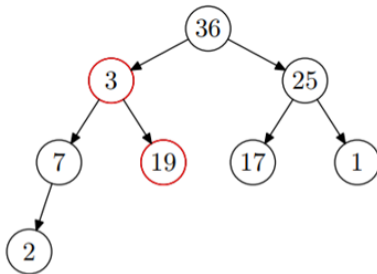
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

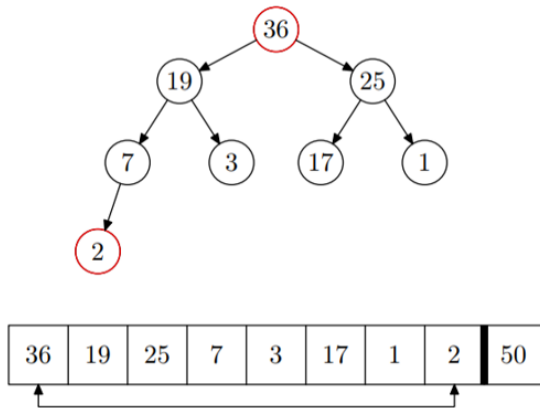
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

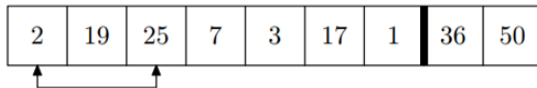
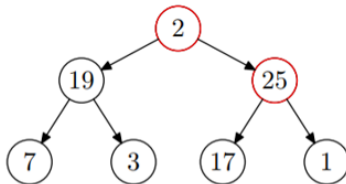
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

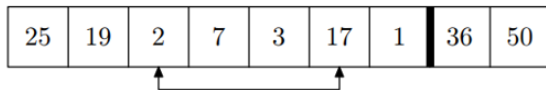
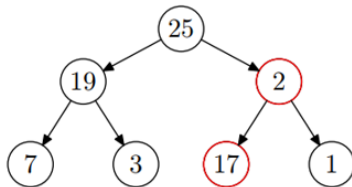
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

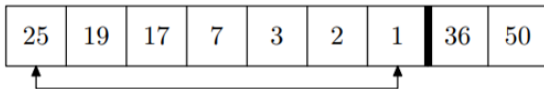
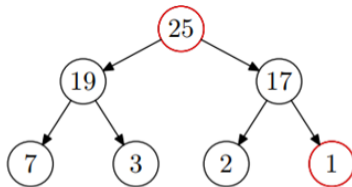
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

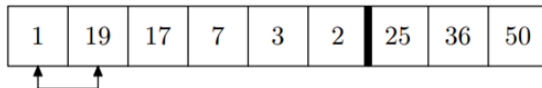
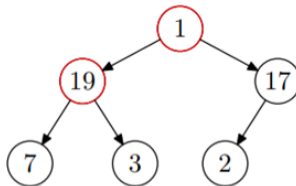
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

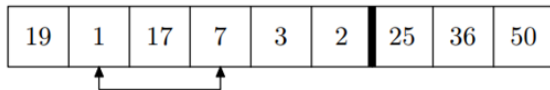
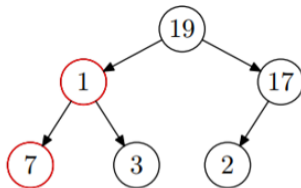
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

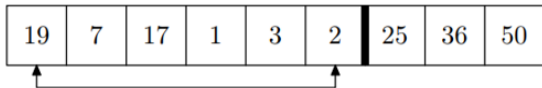
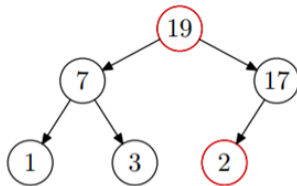
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

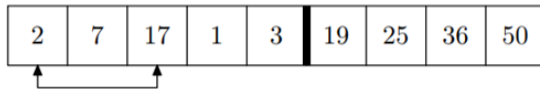
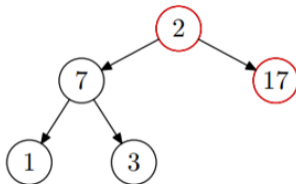
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

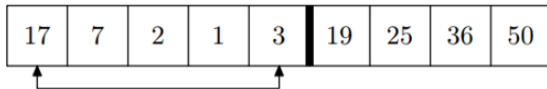
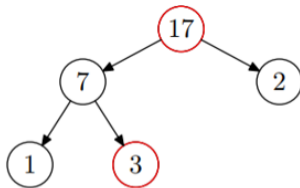
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

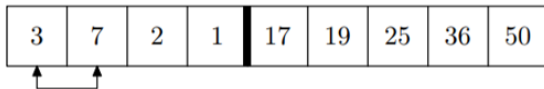
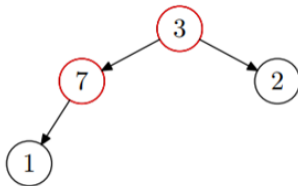
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

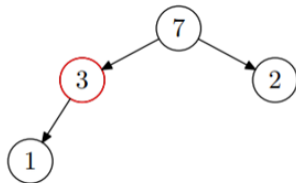
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

7	3	2	1		17	19	25	36	50
---	---	---	---	--	----	----	----	----	----

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

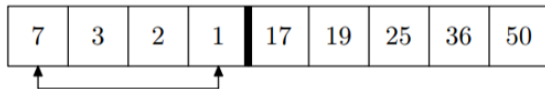
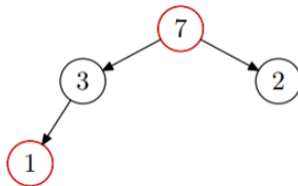
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

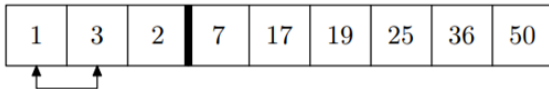
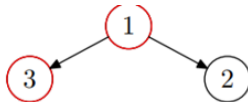
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

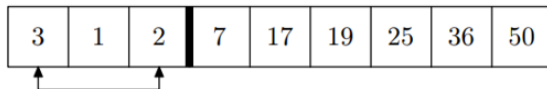
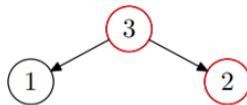
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

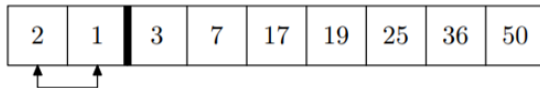
Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

Kupacrendezés

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Példa

$n = 9$

$t = \{17, 2, 50, 7, 19, 25, 1, 36, 3\}$

(1)

1	2	3	7	17	19	25	36	50
---	---	---	---	----	----	----	----	----

Elsőbbségi sor AAT (*priority queue*)

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Feladatok ütemezése

- Az elvégzendő feladatokat és relatív prioritásukat egy elsőbbségi sorban tárolják
- Ha egy feladat elkészült a várakozó feladatok közül a *legnagyobb prioritású* feladatot választja ki az ütemező algoritmus.
- Bármely feladatnak nőhet a prioritása.

Elsőbbségi sor AAT (*priority queue*)

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Feladatok ütemezése

- Az elvégzendő feladatokat és relatív prioritásukat egy elsőbbségi sorban tárolják
- Ha egy feladat elkészült a várakozó feladatok közül a *legnagyobb prioritású* feladatot választja ki az ütemező algoritmus.
- Bármely feladatnak nőhet a prioritása.

Elsőbbségi sor

Maximum-kupac

- **elemek:** a feladat objektumai
- **kulcs:** prioritás

Elsőbbségi sor AAT (*priority queue*)

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Esemény-vezérelt szimuláció

- a prioritási sor elemei a szimulálandó események
- minden eseménynek adott a bekövetkezési időpontja
- az eseményeket a bekövetkezési idejüknek megfelelő sorrendben kell szimulálni, mivel egy esemény bekövetkezése egy másik esemény jövőbeli bekövetkezését okozhatja

Elsőbbségi sor AAT (*priority queue*)

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Esemény-vezérelt szimuláció

- a prioritási sor elemei a szimulálandó események
- minden eseménynek adott a bekövetkezési időpontja
- az eseményeket a bekövetkezési idejüknek megfelelő sorrendben kell szimulálni, mivel egy esemény bekövetkezése egy másik esemény jövőbeli bekövetkezését okozhatja

Elsőbbségi sor

Minimum-kupac

- **elemek**: az esemény objektumai
- **kulcs**: bekövetkezési idő

Elsőbbségi sor AAT (*priority queue*)

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Elsőbbségi sor

- Az elsőbbségi sor leghatékonyabb implementációja a minimum/maximum-kupac.

Kupac: alkalmazások

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Medián keresése

- **Adott:** egy $x_1, \dots, x_n$ sorozat, amelyet elemenként kapunk meg
- **Feladat:** Minden i . lépésben határozzuk meg az $x_1, \dots, x_i$ sorozat mediánját.
- Megengedett futási idő: $O(\log i)$.

Kupac: alkalmazások

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Medián keresése

- **Adott:** egy $x_1, \dots, x_n$ sorozat, amelyet elemenként kapunk meg
- **Feladat:** Minden i . lépésben határozzuk meg az $x_1, \dots, x_i$ sorozat mediánját.
- Megengedett futási idő: $O(\log i)$.

Megoldás

- Használjunk két kupacot
  - K_{kis} - maximumkupac
  - K_{nagy} - minimumkupac
- Minden lépésben mindkét kupacban $\approx i/2$ elem legyen.

Kupac: alkalmazások

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Megoldás

- Használjunk két kupacot:
  - K_{kis} - maximumkupac
  - K_{nagy} - minimumkupac
- Minden lépésben mindkét kupacban $\approx i/2$ elem legyen.
- Minden i . Lépésben:
  - Ha $x_i \leq \max(K_{kis})$, szúrjuk be x_i -t a K_{kis} kupacba
  - Különben (ha $x_i \geq \min(K_{nagy})$) szúrjuk be x_i -t a K_{nagy} kupacba
  - Ha egyik kupacban több mint egy elemmel több van mint a másikban: tegyük át a gyökérelemet a másikba.

Kupac: alkalmazások

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Megoldás

- Használjunk két kupacot:
  - K_{kis} - maximumkupac
  - K_{nagy} - minimumkupac
- Minden lépésben mindkét kupacban $\approx i/2$ elem legyen.
- Minden i . Lépésben:
  - Ha $x_i \leq \max(K_{kis})$, szúrjuk be x_i -t a K_{kis} kupacba
  - Különben (ha $x_i \geq \min(K_{nagy})$) szúrjuk be x_i -t a K_{nagy} kupacba
  - Ha egyik kupacban több mint egy elemmel több van mint a másikban: tegyük át a gyökérelemet a másikba.

Eredmény

- **Medián:** $\max(K_{kis})$ és/vagy $\min(K_{nagy})$

Kupac: alkalmazások

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Gráfalgoritmusok

- Dijkstra algoritmus
- Kruskal algoritmus

Kupac: alkalmazások

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Gráfalgoritmusok

- Dijkstra algoritmus
- Kruskal algoritmus

Egyéb

- k . legkisebb elem meghatározása

Kupac: alkalmazások

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Gráfalgoritmusok

- Dijkstra algoritmus
- Kruskal algoritmus

Egyéb

- k . legkisebb elem meghatározása

Megjegyzés

- A kupac használható minden olyan feladatnál, ahol sorozatos minimum vagy maximum számításra van szükség.

Adatszerkezetek

Vekov Géza

Kupac

Ábrázolás

Műveletek

Alkalmazások

Elsőbbségi sor

Kérdések

Kérdések? 😊